

Ч 25. ВЫДАВНИЦТВО ЧАСОПИСИ „СВОБОДА“. Ч. 25.

ПОКУСА.

ЗМѢСТЬ:

- ПОКУСА.....Андрей Веретельникъ.
ЗЪ ПРАКТИЧНОЙ ШКОЛЫ.....Стефанъ Ковалѣвъ.
Я ТУТЬ ГОЛОВА.....Наталка Ф. Р.
ПѢСНЯ ПРО КАНАДУ.....Сим. Паламарюкъ.
11.000 МЕТР. НАДЪ ЗЕМЛЕЮ.....Д. Коренецъ.
РУСКОМУ СЕРЦЮ.....В. Маслякъ.
ВЪКЪ ЛЮДЕЙ ЗВЪРЯТЬ И РОСТИНЪ.....Н. Н.
ДУХОВНА ПѢСНЯ.....И. Колесниковъ.

Цѣна 10 центовъ.

1904.

ЗЪ ДРУКАРНѢ „СВОБОДЫ“. — 209 LINDEN STR. SCRANTON, PA.

23

Ч. 25. ВЫДАВНИЦТВО ЧАСОПИСИ „СВОБОДА“. Ч. 25.

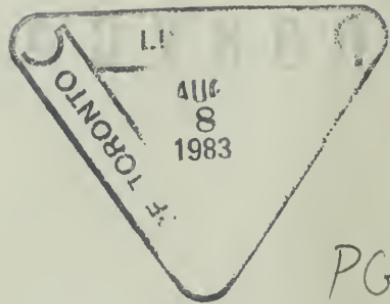
Pokusa

 ПОКУСА.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

1904.

ЗЪ ДРУКАРНЪ „СВОБОДЫ“. — 209 LINDEN STR. SCRANTON, PA.

PG
3932

P64

Покуса.

I.

Якъ Гриця Балембу выбрали за вóйта радѣла цѣла громада.

— Ажъ вонь пôдвигне нашу громаду зъ упадку, певно не скривдить еѣ, якъ його попередники скубали громаду зо всѣхъ боковъ, добро громадське розтягали, — казали одній.

— Чесна людина той Балемба, заздалегодь можна предвидѣти, якъ за його управою вôдмѣнить ся наша громада — казали другій.

И справдѣ.

Недовго Балемба вóйтывавъ и заразъ взявъ ся порядки заводити въ селѣ.

— Першимъ и найбóльшимъ ворогомъ нашого народу казавъ вонь, е пiянство, мусимо выкорѣнити його.

Отъ и засновавъ новый вóйтъ комітеть против пiянства. Члены комітету мали ширити тверезость мѣжъ народомъ и посля ухваленыхъ постановъ, наколи котрый комітетовий стрѣнувъ въ селѣ пяного, мавъ пра-

во замкнути його до громадського шпихлѣра на одну добу въ голодѣ и въ холодѣ.

Радѣли зъ того люди добрї, а тѣ, що любили випити та пинкарѣ сѣльськї зажурились тымъ...

Тодѣ якѣ завязавъ ся той комітеть починалисъ весняній роботы въ полю, отже заразъ комітеть проти піаньства не мoggъ розвинути своеї дѣяльности. Мавъ комітеть взятись добре до працѣ по всѣхъ роботахъ господарськихъ ажъ підь зиму; однакъ въ мѣру спромоги псодинокї члены працювали проти піаньства и держались постановы карнои за піаньство.

Найбoльше займались тымъ молодї господарѣ: Юрко Костюкъ и Миронъ Дмитрунъвъ.

II.

Прийшла осень зъ довгими вечерами, отъ и комітеть мавъ взяти ся щиро до своеї працї ажъ тутъ гулькъ — выборы державнї приходять! Зновъ годѣ працювати для тверезости — треба выборовъ припильновати.

Пошли вѣчні зборы, скрòзь кипить и клекотить вòдъ нихъ — горячкове жите мѣжъ народомъ.

— Отъ, щобъ комітеть бувъ працюває цѣле лѣто не було бъ у насъ анѣ одного хрунѧ-зрадника — мовивъ Костюкъ до Дмитрунѧ замикаючи въ шпихлѣръ пянаго хрунѧ Семка Пôдлизного, що идуши селомъ зъ корпмы качки заганявъ по дорозѣ.

— Правда воно — притакує Дмитрунъ — але те-

перь тихъ хрунѣвъ найбольше намножить ся, отъ буде працювати надъ чимъ!

— Охъ, Господи, — зотхае Костюкъ — яка бѣда зъ тимъ темнымъ народомъ. Нынѣ нашій выборцѣ поѣхали голосувати, думаете що Тимко Сопухъ совѣсно вѣддастъ голосъ? Будете бачили, що нѣ! Нашъ певный только войтъ Балемба а тамтой пропавъ... Темне все, слѣпе та нерозумне...

III.

Вечеръ.

На дворѣ бѣло, селомъ идутъ балакаючи Костюкъ и Дмитрунь. Идутъ на противъ выборцѣвъ, що мають вертати зъ мѣста — радї довѣдатись якъ тамъ попло.

Стрѣнулись зъ однимъ господаремъ, що бувъ у мѣстѣ.

— А якъ тамъ выборы? — питаютъ його.

Кепско, — каже — нашъ перепавъ, графъ выйшовъ... Нашъ войтъ Балемба вѣддавъ голосъ на графа...

— А Сопухъ? — питаютъ здивованій та перераженій тою вѣсткою.

— Сопухъ — мовивъ господаръ — вѣддавъ голосъ совѣсно...

— Але то не може бути, щобъ войтъ насъ здравивъ..?

— Тай я того не сподѣявавъ ся, а отъ и такъ е. Вонъ конѣ свой давно выславъ до дому, а самъ зъ паномъ приїде...

— Отъ воно якъ, — дивують ся Костюкъ зъ то-

варишомъ, а то-жъ що йому стало ся, що вонъ скрунивъ?..

Се ихъ такъ здивувало, що они вернули назадъ и перейшли цѣле село безъ цѣли; вже близько пôвночъ була а вони блукали по селѣ...

— Ц-стъ, Юрку, піакъ якійсь йде — мовивъ отяминивши Миронъ.

Пристанули и почули спѣвъ пяного та гопане чоботьми якогось йдучого селомъ чоловѣка.

За хвилю вони з'умѣли... очамъ своимъ не няли вѣры... Дорогою ишовъ заточуючись пяный... войтъ.

Они скаменулись.

— Ага! — крикнули — піакъ, ходи зъ нами!

І пяный войтъ огинивъ ся въ шпихлѣри де вже сидѣзъ одинъ пяниця на все село и злодѣяка Карпо Шендюкъ.

Замкнувши гарненько у шпихлѣрѣ войта, пôшли товаришъ сумнї до дому.

IV.

На другій день цѣле село знало, що войтъ зрадникъ, та що сидить замкнений за піянство въ шпихлѣри разомъ зъ Шендюкомъ, зъ которымъ порядний господаръ стыдає ся навить до розмовыстати. Звичайно пяниця та злодѣй.

По полуудни зобралась громада людей коло шпихлѣра, мали выпустити войта зъ арешту.

Передъ зобранихъ вийшовъ Костюкъ и промовивъ:

— Чесна громадо! — Ось у сѣмъ шпихлѣри си-

дить нињ разомъ зъ Шенджюкомъ нашъ панъ вѣйтъ, вчера о пѣвночи стрѣнули мы його пянаго и замкнули тутъ. Вѣнъ самъ постановивъ колись, абы такъ зъ пянициами поступати. Та ще сумнѣйше стане вамъ, коли скажу, що той нашъ многонадѣйный вѣйтъ зрадивъ насъ вчера — голосъ вѣддавъ на пана графа...

Загула громада, заворушиласъ, а вѣйтъ мало не лусне зъ сорому чуючи зъ шпихлѣра все.

Выпустили його.

Вѣнъ тремтѣвъ цѣлымъ тѣломъ, бувъ жовтый наче вѣскъ.

Гарно пописалисьте ся, дуже гарно! — гуде громада.

Вѣйтъ липнувъ на людей очима тай спустивъ ихъ заразъ, упавъ на колѣна передъ людьми и зъ плачемъ майже промовивъ:

— Мои громадяны! Простѣть менѣ мою провину, до того довели мене нашъ писарь и панъ и мене сейчасъ скаравъ Господь озъ симъ соромомъ передъ вами... Поки мого житя не зраджу напои справы и до чарки не загляну, а щобъ не скуситись бѣльше, вѣдь нынѣ не буду вѣйтомъ...

— Нѣ, то не штука такъ — мовавъ Костюкъ — а власне штука вѣйтывать а не датись покусѣ, отъ тодѣ мы познаемо вашу постанову! а такъ що...

— Правда! правда, — загули голосы.

— Коли такъ, то простѣть менѣ добри люде а я постараюсь оказать и додержати ось тутъ приреченого.

Простили и насмѣялись досыть, и нынѣ Балемба вѣйтуе совѣсно та чесно вже дванайпятый рокъ.

Андрѣй Веретельникъ.

Зъ практической школы.

Вертае Михайло Розхόдникъ зъ торгу вечеромъ; добре на саньохъ сидѣти, зъ сѣрыми говорити: санна устелила ся, нѣчъ погодна, мѣсяцъ свѣтить, видно ся якъ у день. Жиды не опукали, волы продавъ зъ добрымъ баришемъ, торгъ повѣвъ ся. Отъ и на душѣ мило. До хаты далеко, три верхи и Циганова Шия, — стрѣмкій берѣгъ подъ самою загородою — але йому не першина въ такої порѣ ъздити; неразъ у саму глуху поймѣть, у темнѣй поймѣть припаривъ до дому.

Глядить Михайло по небѣ, бачить усе въ такомъ самомъ порядку, якій його дѣдъ, славный бакуняръ, часто йому показувавъ: косарѣ, квочка, вѣзъ небесный и тата звѣзда, що все въ одномъ мѣсцѣ висить надъ головою, а не рухає ся; все, въ порядку, нѣчого не змѣнило ся. Видно, на небѣ нема такихъ „руинниковъ“, якъ тї, що розлѣзли ся по Бескидѣ, мовь плугавї черви, та лоточать зелену Верховину.

Їде Михайло то до горы, то въ долину, говорить зъ сѣрыми, не скучна въ тройку ъзда. Дѣгнавъ його

арендарь Мошко, великий крутарь и циганъ: не де-
сять и не сто разовъ вывѣвъ вѣнъ Михайла въ поле.

Чѣпивъ ся Мошко саней, пытает:

— Въ порожнѣй, Михайле?

— Въ повнѣй, Мошку — вѣдповѣдае Михайло, —
маю рецюхъ, колька топскъ соли, соломы повній саны
и самъ везу ся, а ты, щирый мой сусѣде вѣдъ саней
геть, бо обѣрвешь!...

— Що я обѣрву, що?... лѣпше вѣзьмѣть мене до
дому, я заплачу: дѣвъ шѣстки дамъ.

— Такъ, то що инышого. Давай сюды грошѣ та
сѣдай собѣ зъ заду: лишь обережно зъ горнятками, зъ
соллю...

— Дамъ у селѣ. Що? може мене боите ся?

— Бояти ся не бою, але грошѣ дай заразъ!

Цертолить ся Мошко зъ Михайломъ и ъде; все за-
говорює то сякъ, то такъ, завертає хлопови баки, абы
лише доѣхати близше до села.

Замѣтивъ Михайло хитрость Мошкову, ставъ, нѣ-
бы поправляє ярмо на волахъ, зорить косо на Жида.

— Плати — повѣдае по хвили — або зъ саней
тручу, батогомъ потягну...

— Нехай тебе лихо трафитъ! — крикнувъ розлю-
ченый Жидъ; я зайду борще, нѣжъ ты заѣдешь... Я-
кій менѣ господарь, тринаадає ся телятами...

— Нехай тебе й трафитъ, менѣ нѣчого до того,
але на моихъ саньохъ за дурно не поѣдешь.

Погнавъ Жидъ, ажъ ноги розпустивъ на вѣтеръ,
снѣгъ ними замѣтає. А Михайло дѣвъ ще воламъ пе-

рекусити, самъ надъ ровомъ припѣкъ коло огню люльку, закутивъ, ъде.

— Не минувшій тыжденъ для тебе — говоривъ Михайло Розхѣдникъ, розваливши ся въ саньохъ, самъ до себе. — Вѣсѣмъ васъ ъхало три милѣ, а прийшло ся платити, кождый на потемки зъ воза шустъ та до коршмы... А мара ихъ напхала тодѣ зо пятдесятъ у самомъ ванкири, познай-же!.. Все чорне, пейсате, не позяешь, котрый зъ тобою ъхавъ... Пропало... Пачки тютюну, бѣгъ-ме, пачки тютюну не дѣставъ, ще й чвертку вѣвса вкрали. Нынѣ, каже, дома дамъ... Добре, дай и дома, але дай тутъ заразъ, а нѣ, такъ зо шумомъ!

Ѣде Михайло, пѣдъздить що разъ высше до верха, перехопивъ ся вже ії черезъ Циганову Шию помѣжъ скалистыми опоками, де двомъ возамъ годѣ оминути ся, хоче скрутити на поляну до села, ажъ тутъ ненадѣйно зфучали волы, занепокоили ся.

— Цабе, бойку, не пручай ся, бо вѣрѣвъ звернешь — остерѣгає Михайло сорокатого.

Не слухавъ нѣ сорокатый, нѣ лысый: скочили въ бокъ, замотали ся въ корчѣ, вывернули Михайла на дорогу.

Вставъ Михайло, обтрѣпавъ ся, глянувъ докола, а за фосою купа вовкѣвъ пѣдъ смерекою гарцює, щось розтягають, гризуть ся звѣрѣ.

— Тихо, хлопцѣ! нема страху — говорить Розхѣдникъ до волѣвъ. — Пять ихъ тамъ, весѣля спраляють; насъ трохъ, не дамо ся.

Хопивъ Михайло цѣлый снôпъ соломы, запаливъ, кинувъ помѣжъ вовкѣвъ, глядить, що вони зроблять.

Гаргаргаръ!... Загаркотѣли звѣрюки, розскочилися, погнали въ проваль до села.

— Ади!... Подяка!... Грѣй його, а в ôнъ оденъ зъ другимъ сердить ся. Шкода соломы, треба хочь люльку закурити.

Закуривъ Михайло люльку, глянувъ ще разъ в ôдъ смереку, глянувъ и на смереку, а тамъ — фі, фі, фі! — засвиставъ и своимъ очамъ не вѣрить. Помѣжъ гилемъ сидить Мошко простоволосый, трясе ся в ôдъ стрѣху и зимна, а пейсами вѣтеръ грае, немовъ цѣлого вхопити хоче.

— А що тамъ, Мошку? — пытає.

— Ну, ну, а вы що тамъ? в ôдповѣдає Жидъ. — Я вже не живо.

— Я. Богу дякувати, жилю и ъду до хаты... Будь здоровъ!...

— Йойо-йой! пождѣть, дамъ вамъ грошъ не лишайте.

— Давай, але зъ дерева. Не буду ждати, ажъ злѣзши.

— Якъ подамъ? коли въ долинѣ снѣгъ, а тамъ не дôстанете.

— Я вже зараджу.

Привязавъ Михайло шапку до предовгого костура, пôднѣсь до горы и каже: — Давай и повнуверховату, я на снѣгъ не высилю.

Давъ Жидъ грошѣ, хочь и руки закоценѣли, кождый крайцаръ у пушкахъ общупувавъ.

Перечисливъ Михайло, знайшовъ двайцять крайцаровъ, помогъ Мошкови злѣзти зъ дерева и завѣзъ його простоволосого до дому; шапку сабашову и замощеный берликъ зѣли вовки.

Весело вернувъ Михайло до своихъ; тѣ двѣ пѣстки були въ нього вартнѣйшій, нѣжъ пѣвтора сотки за волы; въ доброй бувъ школѣ.

Написавъ Стефанъ Ковалѣвъ.

Я тутъ голова.

Вже выпіяли другій пѣнѣ, коли Микола Запоточний выпроваджавъ своихъ старостовъ геть ажъ за ворота. Они-то приходили сватати его дочку за Илька Подгôрного, который бувъ сыномъ дуже заможныхъ родичевъ.

— Ну, говорить оденъ зъ старостовъ, се вже десь добре позненько, тожъ мусимо сиѣшти си до дому, щобы ще трохи вѣдомо чути, бо завтра раненько, якъ Богъ поможе дочекати, треба вставати до роботы. А вы радьте си зъ своїми въ хатѣ такъ, якъ самій мѣркуєте, а коли бы шось ни по вашому, то дайте намъ знати ще завчѣсу, щобымъ роздумували, куды дальше треба манірувати! Однакожъ вѣрте ми, бо таки шо правда, вы менѣ анѣ братъ анѣ сватъ, хиба будете, коли Богъ поможе, та ябы вамъ таки радивъ, щобыстє вѣдоми свою Параску за него, бо хлопецъ такій, що „урви та подай“; якъ возме си до якої роботы, то такъ кажу вамъ зробитъ, шо але..., не треба й старого. А до того, кажу вамъ, така бестія шпаровита та запопадлива, шо навѣть и горѣвки не пе...

— О, та я знаю, каже Микола, шо то пордьиныхъ родичевъ сынъ. Я зъ его дѣдемъ разомъ парубочивъ та знаю добре, — такій самыій, якъ вы кажете и вонъ бувъ.

— А·я·я, правда, та то й я тогды... — притакнувъ другій староста.

— Та дай лишь Боже, шобы зъ сеи муки хлѣбъ бувъ, — тягнувъ вонъ дальше — бо я завважывъ, шо ватпа дѣвчива якосъ ни дуже була кунтентна зъ нась.

— Е, шо то говорити — воно вважъиете, ще молоде тай дурне, до такихъ людей, ни призвичаила си.

— Та то-й-то правда, але шомъ вамъ перше не доповѣвъ: Вы самій знаєте, шо Штифанъ першій багачъ въ селѣ, а дѣтей въ него таки немножко: отъ цей сынъ, кобы здоровъ, шо си женитъ, тай одна дѣвчинка.

— О, такъ, такъ, правда, дай вамъ Боже здоровлѣчко за ваше щыре серце... Богу дыквати й вы файнно маєте си, але таки вже не туды, бо въ васъ й дѣтей, най здоровій будуть, ъ файна купка.

— Ну, та въ мене й дѣти май болѣше, тай таки на только ни буду спромагати, якъ вони...

— Вже вы ни журѣть си тимъ, якосъ то буде... а теперки будьте здоровенъки, тай радьте, шобы було добре. Мы нынъки прийшли лишь васъ повѣдомити, а завтра прийдуть „панъ молодый й панъ сватъ“, то тогды, якъ Богъ помоче дочекати, урадимо такъ, якъ треба... Ну, будьте здоровенъкій! — забубонѣли оба старосты вѣходиччи.

— Идеть здоровенький, та дай вамъ Боже здоров'чко за вашій труда!

— Дай Боже й вамъ!

Микола дививъ ся еще хвильку за ними въ слѣдъ, а потомъ зачинивъ ворота и поволѣкъ ся зъ веселими думками до хаты. Коли опинивъ ся вже въ сѣньюхъ, зачувъ ось-тѣ слова, що говорила Параска: „Ненько, ненечко, просѣть дынгю, та може упросите, а коли нѣ, то я нищаслива“...

— Буду прубувати, а ты спи дитинко, бо вже пôзно, — сказала мати.

Микола оставпѣвъ въ сѣняхъ, бо нѣколи не сподѣвавъ ся щось подобного учути.— Чикай, чикай, я тобѣ покажу одна зъ друговъ, я васъ научу кого вы маете слухати, бо вы вѣдай забули „хто тутъ коло хаты голова?“ Я васъ научу — пробурмотѣвъ собѣ пôдъ носомъ. А коли ввойповъ до хаты не казавъ нѣчого, бо они обидвѣ затихли и удали, що сплять...

Вонъ не надумуючись довго, скинувъ кожухъ, станивъ коло образа св. Николая и зачавъ молити ся. По молитвѣ положивъ ся на постель и заснувъ.

На другій день якъ лише зазорѣло побудила ся вся родина Запоточныхъ. Встала насампередъ мати, Катря, потомъ Микола и два старшій хлопцѣ, а троє малыхъ еще спали. Параска не зрывалась нынѣ такъ скоренько зъ постелѣ якъ всегда, а то тому, бо чула, що голова болить еп дуже. Катря поралась коло печи, хлопцѣ зобралисѧ скоренько и повыходили на двоřъ до худобы, а Параска мовчки, не кажучи нѣкому нѣ-

чого, взяла коновки на плечъ и пòшла по воду.

— Се теперь добра нагода поговорити зъ старымъ, коли повыходили всѣ зъ хаты, — подумала Катря.

— Ну, шожь Миколо будемо гадати зъ симъ весъльямъ?

— Якъ шо! хиба ты ни знаешь шо? Ты лишь диви си, шобы все було готове!

— Та де-шо й-бы готове, а де чого й нима, але...

— Шо але?! — вже трохи выкрикнувъ Микола.

— Та Парасцъ, шось ни до сердцъ сей книзъ.

— Ну тай шо?!

— Та може бы вòдповѣсти, напо намъ силувати дитину, на шо намъ грѣха на нашу душу, ци ще мало ъхъ маємо? Я бы може її невѣрила, шо грѣхъ, але чуламъ на своѣ вуха, якъ егомосцъ на казаню казали, шо грѣхъ.

Ту, Микола бувъ бы выкрикнувъ, шо сплы мавъ, та вже коли егомосцъ такъ казали, то проговоривъ цѣлкомъ лагôдно:

— Я знаю, шо грѣхъ дитину въ бѣду пхати, але якій тутъ буде грѣхъ, якъ я добра ъѣ жѣдаю, якъ я хочу ъѣ богачковъ зробити, за шо вона буде менѣ колись до смерти дыкувати...

— Та ни знати, ци буде?

— Якъ то ни знати, якъ буде мати всёго достаткомъ, якъ буде мати хлѣбъ й до хлѣба, то чого ъї треба? Шо чоловѣкъ ни буде подуфалный, то ни буде чуперъ зачѣсувати такъ, якъ той пòддьичій, шо вчѣпивъ си ъ?!

Але теперки якъ бымъ го вздрѣвъ коло

своѣ хаты, тобымъ му шию скрутивъ якъ когутови!... До теперъ я нѣчо ни казавъ, бо ще май — люди си ни трафльили, але вѣдъ теперъ „зась“ ъму вѣдъ моѣ дитини -- дрантюхъ якійсь!

— То правда, шо вонъ дрантюхъ, бѣдный, але хлопецъ чесный, на все село ни найдешь лѣпшого вѣдъ него!

— Та шо зъ тоѣ чести, зъ людьми мусить си добре обходити, бо зъ людий жие, тай добра ми честь, якъ нима нѣчо. А сему, шо за гана, шо трохи рѣбый? Е, красу на тарели ни будешь кроپти и махнувъ байдужно рукою.

— Ой де-де, ци лишенъ то, а ненѣ ъго... Господи прости ми грѣшилъ... и сорочки ни віпере, якъ...

— Мовчи, мовчи, бо ты вже за богато розкудкудала си!!

— Та я вже нѣчо... але таки нагадай, коли ты си женивъ, то чомусь ни хотѣвъ сватати ту рознооку Варвару, шо тобѣ казали? Га!

— Бомъ дурный бувъ! А ты мовчи стара сороко' а коли прииде Параска, то розкажи ъй, шо має казати якъ прийдутъ люди, а коли буде шось дофати си, то такъ ъй насиплю, шо буде до остатного днни памнѣтати. А якъ ѹ ты шось мешъ вѣдзывати си, то ѹ тобѣ буде... памнѣтайже! А самъ луснувши дверми выѣшовъ на дворъ.

— Отъ ѹ маешь, отъ ѹ розмовиламъ си. Ой знаю я, знаю, шо то вже ѹ съвѣтый Боже ни поможе. Виджу я, шо сей кнѣизъ ни моїй дитинѣ, ни моїй ля-

лечцѣ па... Та най дѣе си Божа волѣ, то Богъ тымъ всѣмъ рѣдитъ, а ни мы грѣши...»

Черезъ якусь хвилю ввѣйпла до хати Параска.

Мати глянула на ню и сказала: — Ой донечко моя люба, чомусь така смутненька?

— Ахъ! ненечко моя рѣдна, сама ни знаю чого. Голова ми ажъ розскакує си такъ болить, а за сердце таки мене ненечко, шось тисне... тисне...

— Нашожъ бо ты такъ то собѣ до головы приймаешь, коли то все на дурно!

— Чому на дурно, хиба вы вже говорили зъ дыдемъ? — залебедѣла Параска.

Въ сѣй хвили Микола підсунувъ ся тихенько до сѣнній и ставъ підъ дверми, щобы добре чути, що они обѣ будуть говорити.

— Та шо зъ того, шомъ говорила, всео пошло на вѣтеръ, дыгій й слухати про то ни хоче, а казавъ, що коли ты будешъ нихотѣти, то буде бити только си влѣзе...

— Най нѣй вбютъ, то я таки ни піду за того, що вони кажутъ, бо я ъго ни любю, вонъ такій, що ажъ бридко дивити си на него. Колисто на танци царубки навмисне ъго трутини межи дѣвки, а дѣвки скричильни всѣ вразъ, та давай кидати въ него качѣнами зъ яблукъ. Вонъ закривъ одновъ рукавъ лицѣ, а друговъ лапнувъ мене за рукавъ, та такъ низграбно якъ бы тамъ грань була тай каже: „Параско, дай яблукъ!”
— Щезни бѣдо! крикнула я, тай сковала си за дѣвки,

а всѣ засмѣяли си... И я маю за такого йти? Нѣ, на пѣду! Ще буду просить й я гигію, може змилюютъ си...

— Ци ты ни знаешь нашего дыгі, шо якъ си на шо напре, то мусить таки свого доказати. Тожь я тобѣ кажу, дай иоки, бо то все на дурно!

— А тожь менѣ робити? Ненечко боронѣть мене! — а сама кинулась зъ плачемъ ѿй на шию.

— Ой доню моя, доню! тажъ я хотѣлабы тобѣ ѹ неба прихилити та не можу... Не плачь, не плачь дитинко, а Богъ котрого тобѣ призначивъ, той твой буде...

Миколѣ того всего було вже забогато и вонъ зо злости прошептавъ самъ до себе: — Е, ты одна зъ друговъ будешъ ѹ цѣлый день киснуты, тай нѣчо зъ того ни буде, пѣду я самъ до васъ. Коли вѣтворивъ дверѣ Параска ажъ задрожала, бо знала, шо теперь для неї буде страпна хвиля.

— А ты дѣвко чого риндзиши си, бука хочешь, га, кажи чого?!

— Бо вы мене силуete вѣddавати си, — процѣдила черезъ слзы Параска.

— А тожь, сивѣти будешь у мене?! А ты стара, шо также вѣddаети си, шось слины розпустила?! Чому ни дивишъ си, ци ѿ все готове? Тай ѡсти треба файно злаголити, бо якъ прийдуть панове сватове, шобы ни було намъ встыдъ, а дѣвку навчи якъ мае обходити си зъ людьми, шобы ни дула варги якъ вчера, шо ажъ ми скаржили си...

Парасцѣ кожде дыидеве слово немовѣи ножемъ

шпикало у сердце. Она не могла довше выдержати и сказала:

— Вы дынгю таки се ни говорѣтъ, бо я й до ъгомосцѣ пôду тай скажу, шо вы мене силуете...

— А очи бы ти повіходили, а ни дочекала бы ты ходити, а тебе хто такого нипослуху навчивъ?! А ты погане якась, ты лѣзла бы до ъгомосцѣ скаргу вносити на дынгю?! Ой знаю я, шо се того лотра пôдмова. Але ни дочикаешь ты скаргу вносити, крикнувъ розлюченый и такій ѿй небозѣ давъ кулакъ въ пию, шо она полетѣла стромголовъ вôдъ стола до порога и упала.

— Ой дыидику мôй рôдненькій, ни байте мене, зарыдала бѣдна дѣвчина, шо ажъ сумъ розлягъ ся по хатѣ...

— А ты чого розревѣла си?! Мовчишь?! бо заразъ тѣ розталапаю, якъ жыбу!..

— Ей, старый, бой си Бога, шо ты робишь — заголосила Катря.

— Ты чого хочь, диви си якогось ъ послуху навчила?!

— Кажи! будешь скаргу вносити на дынгю?!

— Ни буду дыидику, ни буду. Я васъ все слухала й буду слухати, але... сей разъ ни послухаю... и таки ни пôду за него!...

— А моль бы тѣ ъла, табы тѣ ъла, якъ ты ъши мое сердце и вхопивши зъ пôдъ припѣчка поривачь, зачавъ писати дочку, куда ся попало. Будешь теперь слухати?! — кричавъ бѣсновато.

— Ой-ой, дьидику, буду-буду слухати, лишь на
бийте.

— Ни будешь вже своимъ розумомъ ъздити, бу-
дешь мене слухати, знаешь теперь, шо то дьигі зна-
чить ? !

— Ей, дьидику — даруйте !

— Ни подарую, покивъ ни скажешь, шо пòдешь?!

— Ненечко, ратуйте !...

— Ты здурѣвъ старый, ци| шо, та забешь ъѣ!
Мати Божа ратуй ъѣ...

Катря молилась часъ вòдъ часу, та коли то нѣ-
чого не помагало, хотѣла зловити его за руки, але
вонъ вòдтрутивъ еѣ вòдъ себе, а самъ дальше еїзамі-
нувавъ дочку.

— Ну, кажи, будешь слухати! пòдешь за того, шо
кажу, бо ще бю!...

— Пòду вже... пòду...

С. Ф., Каї, 28. грудня 1903.

Наташка Ф. Р.

Пѣсня про Канаду.

Ой зелена добровочко
Лишь тя трохи вижу
Тай ни знае отецъ, мати,
Шо я въ гарѣ сижу.
Тай ни знае отецъ, мати
Нѣ жадна родина,
Только собѣ пригадала
Моя рѣдна жина.
И якъ собѣ пригадала
Ревни заплакала:
— Ой ни знати шо тамъ роби
Мой вѣрный дружина?
Ой сидитъ вонъ въ тоті гарѣ
И дуже сумуе,
Шо ни бачи' и ни чуе
О свои родинѣ.
Ой встає вонъ ранесенько
У шестой годинѣ
А все собѣ споминае
О свои дружинѣ.
— Ой ни тужи моя мила
Такъ дуже сумненъко
Я до тебе поверну ся
Мос ты серденько.

Ой взявъ же я тай думати
Якъ маю вертати,
Допоможи милый Боже
Въ свой край мандрувати.
Ой зачавъ я вандрувати
Ни буду тужити,
Якъ поцигну у кашеню
Е ще при чимъ жити.
Ой якъ прийду я до краю
Ни буду тужити
Тай ни буду я такъ тяжко
На Жидовъ робити.
Бо Канада е сырый край
Легко заробити,
Денни можна штири рипъцки
Завши получаги.
Бо тутъ горы золотіи,
Добри заробити,
О хто прийде ще молодый
Не буде бѣдити.
У Канадѣ добре жити,
Добре панувати,
А ще котрый низонатый
Гадки му ни мати.

Котрый же тутъ зъ жѣнковъ прииде
То жѣнка панус
А вонъ торбу черезъ плечъ
Въ роботу вандруе.
Пышовъ же вонъ я въ дорогу
Работы питас.
Его жѣника та по фармахъ
Коханца шукае.
Пышовъ же вонъ до роботы
Тай тяжко працуе,
Его жѣника пышна пана
Зъ коханцемъ пачуе.
Прийшовъ жи вонъ я зъ роботы
Зачавъ си питати
Его дѣти дробненъкій
Всю правду сказали:
— Ой тату нашъ солоденькій
Ты ишовъ робити
Наша мама зъ другимъ мужомъ
Взяла си любити.
Дѣти мои дробненъкій
Нима нѣчо зъ того,
Бо въ Англіи тутъ за жѣнку
Зильзе готови.
Ой сѣвъ же я коло стола
Тай думку думаю:
Забираюмы дробній дѣги
Втѣкавоымъ до краю.

Ишовъ бы я тай до краю
Шожъ ми зъ того буде,
Здыбютъ мене мои люди
Соромъ менъ буде.
Ой вставъ же я тай вѣдъ стола.
Пириставъ тужити,
Лишу жи я свою жѣнку
Зъ Чайниномъ жити.
Ой ставъ же я дивити ся
На туту пригоду
Взяложъ мене мое серце
Тягнути до дому.
Ой взявъ жи я до агінтѣвъ
Листочки писати,
Щобы хтѣли черезъ мори,
Щобъ си въ край дѣстати.
Агінтъ менъ присилае
Ажъ чотири листы
Якъ же маешь сто дулярѣвъ
Можешъ уже пливости.
Ой ставъ же я тай думаю
Сотку ему дати,
Кобы-жъ Господь ми допомогъ
У край си дѣстати.
Присилае менъ агінть
Зъ Антверпинъ шіфкарту
Можешъ сыну вѣдѣхати
Ажъ у першомъ Марту.

11.000 метрōвъ надъ землею.

Жадоба розширеня границь людскаго знання примишуетъ людей науки до безнастаниной працѣ, а часто-густо до предпринять, якій грозяеть имъ майже цевною смертію. До нихъ зачислiti можемо дѣло двохъ ученыхъ смѣльчаковъ: Берзона, нашого краяна (львовянина) и Суринга. Они именно пустились баллономъ въ гору, щобы розслѣдити явища вѣдбуваючія ся въ горѣщихъ верствахъ окружаючои землю атмосфери и дѣстались до неимовѣрнои высоти 11.000 м. Щобы зrozумѣти небезпеку, яка имъ въ той дорозѣ грозила, треба пригадати собѣ, що чимъ висите, тымъ меньше кисня въ воздухѣ, а вонъ необходиmyй до житя, безъ него чоловѣкъ дусить ся. а дальше, що воздухъ рѣдшае зъ высотою, отже натискъ его не є въ сплѣ зрѣноважити внутрїшнаго натиску крови, наслѣдкомъ чого она добувається на верхъ очима, устами, ушами. Есть то т. зв. горска хороба, якой богато людей пôдлягає, коли найдесь высоко надъ землею. То двѣ головнї небезпеки, якій грозяеть смѣльымъ воздухоплавцямъ, а не треба забувати, що баллоны, тотї кораблї воздушнї, не суть ще такъ уладженї, щобы безопасно переносили

чоловѣка, тымъ меныше въ высшихъ рѣгионахъ, де панууютъ рѣжній, близще намъ незвѣстній сильній вѣтры.

Сесь небезпеки не вѣдѣстрашили нашихъ смѣльчаковъ и они д. 31. липня 1901 пустились въ гору зъ рѣвнини Темпель пѣдь Берлѣномъ. При тѣмъ згадати належить, что для Берзона така дорога була не новина, вонъ вже 4. грудня 1894 р. дѣставъ ся на найвысшу до того часу высоту 9.150 м., та се не вдоволило його и вонъ рѣшивъ ся на нову подорожъ, зъ метою дѣстасись ще выше.

Бальонъ пѣднѣсь ся вѣдь разу дуже скоро въ гору, такъ, что по 40 мінутахъ найдшовъ ся на высотѣ 5000 м., де вже подорожній почали дыхати забранымъ собѣ зъ землѣ киснемъ, щобы тымъ заступити его природный убутокъ. Задержавшись на часокъ для записаня своихъ спостережень, пѣднеслись подорожній далѣ въ гору и по 4 год. дороги дѣстались на высоту 9000 м., де натрафили на температуру — 32 степень понизше зера, а якъ знаємо, выїхали въ лѣтѣ, коли на землі пѣдь Берлѣномъ було 23·5 степенівъ повысше зера. Такъ значно зменшає ся теплота воздуха зъ высотою, а дѣє ся то тому, что жереломъ тепла є для воздуха земля, безпосередно вѣдь лучївъ сонця оно дуже мало розгрѣвається, тому высїй версты воздуха, больше нѣдаленій вѣдь той своеи печѣ, а до того рѣдшій, слабше розгрѣваютъ ся, чимъ блисще землѣ лежачай.

Тота студїнь а такожъ значне зменшене тисненя воздуха спричинили велике ослаблене и сонностъ у на-

шихъ подорожныхъ, они ледви змогли ся рушати и то зъ великою трудностю, а проте не перестали выкидати балясту (тягару, якій бере ся до бальону, щобы вонъ за скоро не гнавъ въ гору, а выкадаесь по дозрѣ, если ся бажає выше пôдносити). Дотеперъшна высота не вдоволяла ихъ — и незабаромъ нашлисѧ на 10225 м. надъ землею, де вже було 40 степенѣвъ ІІ. зимна.

Однакъ и се не здержало ихъ, доперва, коли Сурингъ втратить притомнѣсть, Берzonъ отворивъ кляшу безпеченѣства, щобы поводи выпускати газъ наповняючій бальонъ и такъ спуститись на землю. Та ще не заразъ то слѣдовало, бо смѣлый подорожникъ выкинувъ останокъ балясту, почѣмъ и вонъ втративъ свѣдомостъ. Й въ такомъ станѣ пôдносились тотї люде ще далѣ въ гору, поки бальонъ въ наслѣдокъ втраты газу не почавъ опадати, що сталось — якъ въ приближеню обчислили пôзнѣйше — на высотѣ 11.000 м. Коли подорожнїй по 3 чвертяхъ год. пробудились зъ глубокого сну, якій звычайно посля обморока слѣдує, були вже въ половинѣ новоротної дороги, а вконци о 6 и пôвъ вечеръ по 7 и пôвъ годинахъ воздушної єзды, въ якоЯ зробили дорогу 140 км. (бо хвилями сильный вѣтеръ зносивъ бальонъ зъ простопи дороги до горы — въ бокъ) нашлисѧ пôдъ Ходебужомъ, вôдки, выпочавши по страшномъ умученю, яке вôдчували въ наслѣдокъ вражѣнь подорожи и наглои змѣны температуры, вернули щасливо домовъ.

Вôдвага ихъ принесла значну корысть науцѣ, що

займаешься досвѣдами надъ атмосферою, т. зв. метеороло́гіи, яка має и велику практическую вартость, бо вчить насъ про змѣны и явища вѣдбывающї ся въ атмосферѣ: про еи тиснене, температуру, влажность, силу и направл. струй воздушныхъ, себѣ-то вѣтрѣвъ, електричнѣсть воздуха — отже про справы, якіи мають великій впливъ на природу землѣ и еи менканцѣвъ. Наші подорожній зѣбрали богато данныхъ що до температуры, влажности и вѣтрѣвъ въ рѣжныхъ верствахъ атмосферы, навѣть такъ высокихъ, въ якихъ не доводилось нѣкому зѣ людей бути.

Зѣ „Молодѣжи“.

Д. Корепецъ.

РУСКОМУ СЕРДЮ.

Кругомъ сѣрѣе запущене поле
А на нѣмъ треба ниви заорати —
И рукъ прииде ся иеразъ доложити,
А середъ труду спокою не знати.

Чи разъ приїде-бо буря-суховѣя,
Потисне зимномъ, ударить слотою;
Весь овочь працѣ зчорнѣє, збояне,
А жъ око нишкомъ залыє ся слезою

Але не можна рукъ въ низъ опускати,
Бо руске серце певно тобъ скаже:
Если вѣдъ нивы рѣднои вѣстушишь,
Чужий приїде ту и вонъ на нѣй ляже.

Бонъ ракомъ стане, що на Неньки тѣлѣ
Шукати буде наживы для себе,
А мати зъ болю горко заридає,
А таки сльозы вналиби на тебе.

Дитино руска, лишь однамъ крѣпни ся,
Въ любвѣ до свого шукай силъ до бою:
Думками чиста, зорею свѣти ся,
А тьма незрячихъ пойде за тобою.

Зъ „Молодїжі“.

В. Маслякъ.

Вѣкъ людей, звѣрятъ и ростинъ.

Люде жиуть въ поровнаню до звѣрятъ и ростинъ дуже коротко. Рѣдко лучае ся, абы хто переживъ стольть. Столѣтныхъ старцѣвъ мають найбѣльше Болгары. У нихъ е ихъ около 4 тысячѣ. Вѣдтакъ идутъ Румуны; у нихъ подибуемо понадъ тысяча столѣтныхъ людей. О половину меньше мають ихъ Сербы и Ирляндцѣ. Испанцѣ мають ихъ около 400, Французы 200, Англійцы 150. У Нѣмцѣвъ не досягає се число и сотки, що е дуже маленько, коли подумаемо, що нѣмецку державу замешкуе понадъ 50 міліоновъ людей. Се число выдасть ся намъ неимовѣрно малымъ, коли згадаемо, що въ Шкоції е около 50, въ Норвегії 25, въ Швеції 10 столѣтныхъ; се краї найменьше залюдненій. Швайцарія не може цѣлкомъ столѣтными людьми повеличаги ся.

О много довше жиуть звѣрата. Недавно забито въ Кроації орла; коли оглянено его докладнѣйше, побачено на шиї желѣзный обручъ, а на нѣмъ гербъ знатнѣого словѣнскаго рода и рокъ 1646. Орель лѣтавъ отже зъ тымъ обручемъ 250 лѣтъ и кто

знае, якъ довго бы вонъ бувъ ще мoggъ жити, еслибы не смертоносна куля.

Такъ само подибуемо и въ свѣтѣ ростинномъ вѣчныхъ старцѣвъ. Найстаршимъ деревомъ Америки є кипарисъ, що росте въ Мексику, недалеко мѣсцевости Чапульташакъ. Се дерево має 120 стопъ въ обводѣ и бачило не одну подъю въ житю народовъ и людей. Воно було свѣдкомъ поселеня Ольмековъ и Тольтековъ на вижинѣ Анагуакъ и вѣдбите ихъ державы племенемъ Азтековъ. Коли Кортезъ ступивъ на американську землю, та коли Испанцѣ забили послѣднаго индійскаго цѣсаря зъ Мексико Гватімозіна, дерево могло бути якъ разъ въ роззвѣтѣ. Колька вѣківъ познѣйше, застрѣлено цѣсарь Августина I., Птурбіду, родомъ зъ индійскаго племени, а опосля нещасливый цѣсарь австрійскій Максиміліянъ, що хотѣвъ собѣ выбрать корону мексиканську, упавъ жертвою молодечого пориву. Кипарисъ бувъ тодѣ вже мало що молодшій, якъ нинѣ.

Чимъ же вѣкъ хотяйбы и столѣтнього человѣка, супротивъ тыхъ тысячей лѣтъ! Чи не соромъ вже въ молодости признавати ся до старости?

Д У Х О В Н А І І Є С Н І

Ч. 1.

Год. Вип. 72.

Тамъ далеко мы бачимо край,
Въ него вѣрніи люди прийдутъ;
Самъ Спаситель веде у Свѣтой рай
Свѣтой вѣдкупленый и вѣрный людъ!

2 разы { Скоро вѣнъ наасъ введе
              { Въ нашъ спокойный сей, рѣдныи нашъ край!

Тамъ, у славѣ небесъ, далеко
Вѣдъ сущъ и журбы на земли,
Всѣ спѣваютъ и хвалять Его
Зѣ чутемъ радости, чистой любви.
Скоро вѣнъ наасъ и т. д.

Тамъ безчисленный зборъ святыхъ,
Що вѣдъ Духа обнятй огнемъ;
Вѣдъ любви чудна пѣсня у нихъ,
Славословлять Му и очю и днемъ.

Скоро вѣнъ наасъ и т. д.

М. Колесниковъ.

Купуйте книжки!

1. Американський Шляхтич, С. Макара	15
2. Весела книжочка зъ образками	30
3. Дешо зъ исторії російском православної місії въ Америцѣ	10
4. Дешо про звірята, П. Берта	30
5. Дешо про права и суды въ Сполученыхъ Державахъ	10
6. Дорога до свѣдомости, часть I	10
7. Дорога до свѣдомости, часть II. и III	10
8. Журавль, зборникъ передруковъ	15
9. Казка про жида	10
10. Конституція Сполуч. Державъ	10
11. Марія, зборникъ передруковъ	10
12 Народный рухъ австро угорскихъ Русиновъ	15
13. Образки зъ Америки, написавъ Бузько	10
14. Оповѣдання С. Макара	15
15. Про вѣступниковъ вѣдъ російского православія	10
16. Розмова Полляка зъ Русиномъ	10
17. Руско - англійскій проводникъ С. Макара	50
18. Руско-англійскій словарецъ С. Макара	20
19. Тарасъ Шевченко, его жите и значаніе М. Лозинского	15
20. Тимко Гаврилюкъ, Н. Дмитрова	15

Хто прише намъ 2.75, тому вышлемо всѣ повызшій книжочки и оплатимо почту.

Агентамъ, що хочуть розпродувати наші книжочки дамо добрий процентъ.

**Безъ грошей не пошлемо книжокъ
нѣкому.**

SVOBODA,

Box 353, Scranton, Pa.